

Lletres Valencianes

Revista del llibre valencià · Número 33 · Desembre 2013

**GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ,
CULTURA I ESPORT**

Consellera d'Educació, Cultura i Esport
Mª José Català Verdet

Secretari autonòmic de Cultura i Esport
Rafael Ripoll Navarro

Directora general de Cultura
Marta Alonso Rodríguez

ISSN: 1578-4096

Dep. Legal V-2053-2001

© de la present edició:

Generalitat Valenciana

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Av. Campanar, 32, 46015 València

<http://dglab.cult.gva.es>

Direcció

Antonio Peña Ferrando

Coordinació

Carmen Pardo

Consell Assessor

Joaquín Bernad Segarra

Francisca Cerdà Vara

Jaime J. Chiner Gimeno

María Luz Montes Pla

Secretaria

Raimundo Forner Barres

Administració

Montserrat Ferrer Pereira

Col·laboracions

Manuel Gil, Miguel Cruz, Javier Gay,

Manel Alonso, Sònia Martínez,

José Miguel Vilar-Bou, Andrea R. Lluch,

Joe Álamo, Rafael Martínez, Arantxa Bea,

Miguel Catalán, Víctor Martínez,

Víctor Cotlliure, Sergio R. Alarte, Teresa

Villarroya

Fotografia

García Poveda

Verónica Leonetti

Correcció lingüística

Maria Quiles Ruiz

Disseny i maquetació

Jesús Huguet

Eliseo Soriano

Índex

Crítiques

Fábulas del viejo Tíbet	5
La bruixa Maruixa	7
Monsieur Crépin, Monsieur Pencil. Dos historias en imágenes	9
La vida contada per un nen del veïnat	11
Un hivern a Zerolàndia	33
La casa del fin del mundo	35

Minicrítiques

València, Hollywood, Iturbi / Resurrección	37
Mujeres en la historia del teatro japonés: de Amaterasu a Minako Seki	38
Por un cine patrio. Cultura cinematográfica y nacionalismo español (1926-1936)	39

Reportatges

El caballero de la Blanca Luna, el llibre concebut com obra d'art	13
La bruixa Maruixa, premi al Llibre Millor Il·lustrat	17
El Nadir: diez años dando voz a las otras literaturas	19
Andana Editorial, una «muixeranga de llibres»	21
Bibliocafé. Amor por el trabajo bien hecho o cuando casi todo lo que necesitas es amor	25
El Asilo del Libro, o el buen juicio del librero	29

Fes *click* en el títol de la crítica o l'article que vols llegir

Revista Lletres Valencianes núm. 33

**ESPECIAL PREMIS ALS LLIBRES MILLOR EDITATS I A LA LABOR
DELS LLIBRETERS DE LA COMUNITAT VALENCIANA**

UN LLIBRE TRESOR

Premiada co-lecció de 29 contes i faules de la tradició oral tibetana, seleccionats per Vicent Chambó i amb il·lustracions originals de Carlos Domingo. Una acurada edició bibliòfila que planteja una reflexió entorn del Patrimoni Cultural de la Humanitat, ahora que considera el llibre una obra d'art en si mateix.

És difícil transmetre en una ressenya com aquesta, limitada per l'espai, tots els matisos d'una edició bibliòfila com la d'aquest llibre de les meravelles. És un llibre que contempla tant els aspectes de l'edició –paper, tipografia, maquetació, enquadernació– com el text, formant un tot unitari on els elements només tenen vàlua com a conjunt i no de manera individual. Un llibre que excedeix la categoria de llibre en el sentit comú de la paraula i esdevé un llibre d'artista, un llibre tresor o un llibre joia. En definitiva, una obra d'art, i com a tal l'hem de considerar.

Des d'aquest punt de vista, no podem deslligar *Fábulas y cuentos del viejo Tíbet* (objecte d'art) del seu artista, Vicent Chambó. Des de la idea fins a l'autoria del proemi, passant per la selecció dels contes, el control de la traducció, les xerografies, la maquetació o l'edició exquisida, Chambó –El Caballero de la Blanca Luna– manifesta ser un autor, editor, empresari, artista i ciutadà totalment compromés amb la seua obra, que realitza les seues edicions oposant-se obertament als estereotips i a la producció fabril. Per a ell, l'edició esdevé, doncs, un compromís,

Fábulas y cuentos del viejo Tíbet

VICENTE CHAMBÓ / Autor

CARLOS DOMINGO / Il·lustrador

ARANTXA ALBIOL, RAMÓN RODRÍGUEZ, KHEDROOB DESPA, TASHI CHOEBEN, LOGSAN TSEMAN, ERNEST PESHKOV / Traductors dels contes

PREMI AL LLIBRE MILLOR EDITAT DEL MINISTERI DE CULTURA 2013, LLIBRES DE BIBLIOFÍLIA; PREMI AL LLIBRE MILLOR EDITAT 2012 DE LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, CULTURA I ESPORT DE LA GENERALITAT VALENCIANA.

EL CABALLERO DE LA BLANCA LUNA. VALÈNCIA, 2012
462 pàgines / 978-84-93561-44-4 / 1.934 € (EDICIÓ LUXE); 350 € (EDICIÓ B)

una forma de vida, una recerca de respostes vitals, un camí d'experimentació artística i una eina de comunicació.

Des del contingut, *Fábulas y cuentos del viejo Tíbet* indaga en la tradició oral, busca en l'antic Tibet la puresa d'aquesta tradició per a apropar-se a l'imaginari comú de tota la humanitat. La tria no és anecdòtica. Chambó ha dirigit la seua mirada cap a aquest indret del món perquè està poc, o gens, aculturat, i ens permet apropar-nos a una possible cultura primigènica de la Terra. Una vegada establert el contacte, cal conservar aquesta tradició i transmetre-la a les generacions vinents, valorant-la, fent-la joia, tresor, obra d'art. Un compromís, quasi manifest, que està implícit en el deliciós conte proemi amb el qual Chambó dimensiona les faules tibetanes més enllà de la contextualització. És una història que justifica i dona sentit al continent, a l'edició del llibre, establint un diàleg entre la forma i el contingut; una reflexió entre el llibre i obra d'art; l'autor, editor i artista, i el lector i espectador, com a element fonamental del procés creatiu.

Res no és gratuït en aquest llibre: ni la tria del paper de 120 grams Bio Top, de la casa Mondri; ni el seu color trencat que recorda la neu i el mític leti; ni la tipografia mòbil Bodoni, ni la Brooklyn, ni la 1942 Report; ni el fet de buscar una impremta a Alemanya d'abans de la Segona Guerra Mundial; ni les tapes de domàs blau violeta; ni les guardes; ni el cosit manual amb fil de cotó (edició de luxe); ni els colors del llogam dels quaderns que evocuen les banderes d'oració tibetanes, o la caixa de fusta de roure on es guarda el llibre, que no duu cap tatxa perquè en la tradició tibetana no n'hi han. Mencionades mereixen les fantàstiques il·lustracions a sanguina de Carlos Domingo. Tot per conservar el llegat de la tradició oral dels homes. Un luxe de llibre.

ENLLAÇOS

FITXA

IL·LUSTRADOR

MANOLO GIL

QUAN LA BRUIXA VA CANVIAR DE CONTE

El conegut escriptor valencià Enric Lluch i l'il·lustrador Óscar T. Pérez juguen a barrejar dos contes tradicionals protagonitzats per bruixes en este divertit llibre que ha merescut el Premi al Llibre Millor Il·lustrat 2012, que concedeix la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

Si hi ha un personatge que ha atrapat l'ànima dels xiquets des del principi dels temps, eixe és el de la bruixa malvada. Puntualitze l'adjectiu perquè de bones n'hi ha, sí, però no és el mateix. Són les lletges, les carregades de berrugues, les encorbades, les dotades d'un nas ganxut i eixa rialla que gela la sang; eixes són les que, generació rere generació, poblen els nostres malsons. I una

d'eixes bruixes, la bruixa Maruixa, és la que un bon dia, avorrida d'enverinar pomes, demana un trasllat de conte (del fred bosc de la Blancaneus a la dolça caseta de xocolata on estan presoners Hänsel i Gretel) i dóna lloc a la divertida peripècia que el veterà escriptor d'Algemesí Enric Lluch i l'il·lustrador Óscar T. Pérez ens presenten en este àlbum il·lustrat.

La bruixa Maruixa

ENRIC LLUCH / Autor

ÓSCAR T. PÉREZ / Il·lustrador

PREMI AL LLIBRE MILLOR IL·LUISTRAT 2012

EDICIONS BROMERA. ALZIRA, 2012

COLECCIÓ NARRATIVA CONTEMPORÀNEA / Col·lecció

21 pàgines / 978-84-9824-886-9 / 16,95 €

Hi ha una cosa que caracteritza el prolífic treball de Lluch –que compta amb més d'un centenar de llibres i ha sigut premiat en nombroses ocasions– i és la seua manera d'afrontar les històries. «Sempre que puc tracte els temes amb humor perquè el considere indispensable en la vida diària», deia en una entrevista recent. No és la primera vegada que l'escriptor pren un personatge terrorífic de l'imaginari col·lectiu i el posa cap per avall amb intenció humorística (*El vampir*, narració arreplegada com *La bruixa* en «El bagul dels Monstres», d'Edicions Bromera, també va ser premiada). La seua prosa és molt àgil, centrada en l'acció dels personatges, encara que no descuida els detalls descriptius puntuals. Esta manera de procedir és capital quan es treballa en un llibre il·lustrat i que molts escriptors obliden. Enric Lluch no. Ell deixa espai perquè l'il·lustrador pugua aportar riquesa gràfica a la història i el resultat ho reflectix positivament.

Óscar T. Pérez és l'il·lustrador encarregat de donar forma a esta bruixa Maruixa de cabells escarotats, barret punxegut, abric fosc i mocador roig. Les seues composicions dinàmiques, una encertada i tènue gamma de colors, l'abolició creativa de les lleis de la perspectiva, l'absència de línia en unes formes de marcada contundència i un interessant joc de textures molt actual fan d'este llibre una obra destacada. Pérez és un jove il·lustrador de reminiscències clàssiques que va destacar en 2009 amb l'edició de dos dels seus llibres més personals, *La gran orquesta de los ani-*

males (Thule) i *Artistas insólitos* (La Galera), tots dos amb Daniel Monedero. La seua obra, present a diversos països, s'ha desenvolupat sobretot en els camps de la publicitat i la premsa; ha treballat per a clients com ABC, Wall Street Journal o l'Instituto Cervantes, i

veu de Lluís Gili xiuxiuejant a la nostra orella: «La bruixa Maruixa / ha perdut el cap / i la gent li diu: / –Ja no podràs pensar / M'és igual... ». I conte contat, conte acabat.

MIGUEL CRUZ MONTALBÁN

per a editorials com Bromera, Anaya, Thule, La Galera, Vicens Vives, SM, Grenouille...

Només ens queda recomanar l'elecció d'un lloc còmode i assolellat en el qual seure a gaudir d'este divertit àlbum, mentre sona la

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR

IL·LUSTRADOR

TÖPFFER,

EL PROFESOR QUE DESCUBRIÓ EL CÓMIC JUGANDO

Por primera vez se edita en castellano un libro con dos historietas del «padre» del cómic, Rodolphe Töpffer: *Monsieur Crépin*, *Monsieur Pencil*. *Dos historias en imágenes*, que además ha recibido el premio honorífico a la mejor edición de cómic 2012 en la Comunidad Valenciana. Así se premia la valentía de esta pequeña editorial al atreverse a publicar a este importante autor, desconocido en nuestro país pero muy valorado en Europa y Estados Unidos.

El profesor ginebrino dibuja en su cuaderno mientras pasan las aburridas largas horas de clase. Aficionado al dibujo y a los grabados satíricos, ejercita su imaginación realizando caricaturas, pero un día empieza a realizar historias dibujadas, viñetas con imágenes de trazo suelto que divierten mucho a sus alumnos. ¡Ha nacido el Cómic! Así lo consideran especialistas como [Groensteen](#), [B. Peeters](#) o [David Kunzle](#). Este último rescató los dibujos del olvidado autor en una edición monumental *Rodolphe Töpffer: The Complete Comic Strips*, que recoge toda su obra y que sirvió de base para editar este libro de El Nadir con solo dos

de sus historias, traducidas respetando la caligrafía de las páginas originales. Tratan sus temas habituales: crítica a las pretensiones científicas de los charlatanes, a las ridículas costumbres sociales, al poder, al ejército o a la burocracia, teñidas de su peculiar sarcasmo.

Monsieur Crépin, Monsieur Pencil. Dos historias en imágenes

RODOLPHE TÖPFFER / Autor i il·lustrador

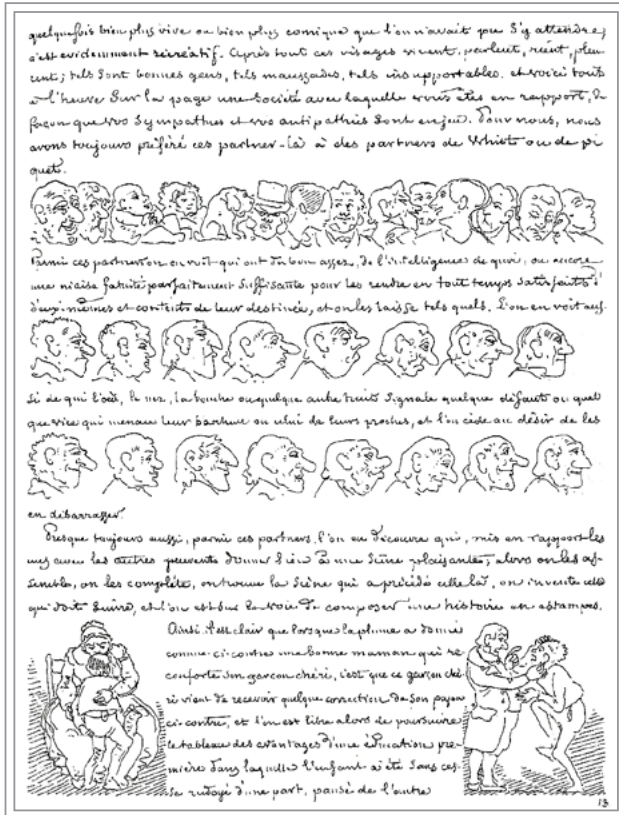
RENÉ PARRA / Traductor

PREMI AL CÒMIC MILLOR EDITAT 2012, A LA COMUNITAT VALENCIANA.

EL NADIR. VALÈNCIA, 2012

«DE PASO» / Col·lecció

184 pàgines / 978-84-92890-56-9 / 17 €

Töpffer es una de las personalidades suizas más internacionales. Sus reediciones han sido constantes, con multitud de imitadores, y muchas exposiciones han difundido su espíritu de invención y su originalidad. Existe una organización que vela por conservar su obra: La Société d'Études Töpffériennes. Fue un popular autor de textos mordaces en los cuales defendió la idea de la espontaneidad y de la libertad creadora.. Llamaba la atención su ágil y despreocupado dibujo y lo adelantado de sus propuestas gráficas, de un humor

excitado e imaginativo. Este pedagogo, teórico de arte y estética, inventó una nueva manera de contar historias, pero también inventó al dibujante moderno. En su ensayo *Essai sobre Fisionomía*, de 1945, escribió el primer texto teórico del cómic: «Se pueden escribir historias mediante capítulos, líneas, palabras: es la literatura propiamente dicha. Se pueden escribir historias mediante una sucesión de escenas representadas gráficamente: es la literatura en estampas.» Mereció la admiración de Goethe y, a pesar de su éxito, en vida firmó solo con sus iniciales y siempre pareció esconder sus dibujos como si fueran un divertimento menor. La narración gráfica fue evolucionando durante la historia del arte hasta este autor, que supo aunar todos los recursos dispersos: desde la columna de Trajano hasta los tapices de Bayeux, existen muchos antecedentes de arte narrativo visual. Hogarth fue su modelo para sus «romans en estampes». Töpffer inventó en buena parte el arte secuencial, pero no fue hasta [Outcault](#) y su [The Yellow Kid](#) que surgió plenamente el cómic, con el que se sentaron las bases de lo que sería el primer formato habitual de su publicación masiva en las tiras de prensa y se introdujeron los bocadillos. Töpffer fue la semilla y Outcault la confirmación y la evolución definitiva del noveno arte.

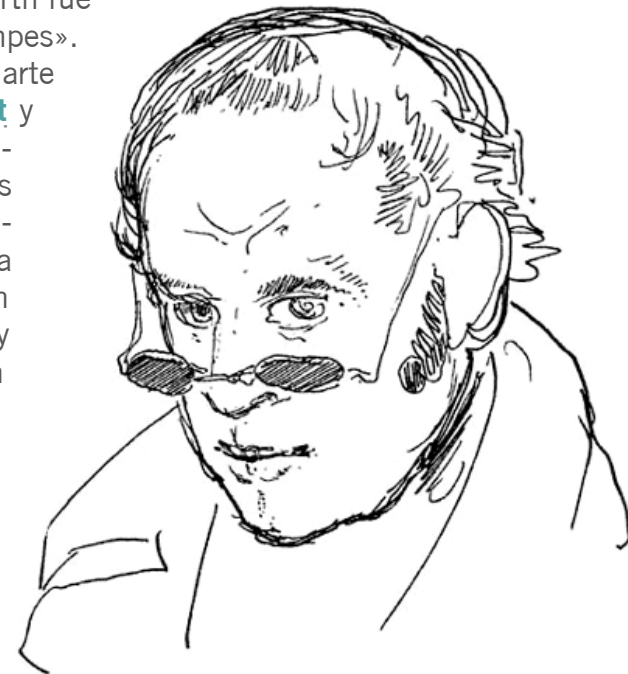
M. Crépin y M. Pencil, con su divertido personaje principal, su montaje en viñetas y su difusión en formato

de libro ilustrado, ya son obras casi similares a las populares historietas modernas. Recuperar su obra es recuperar parte de la historia de la cultura. Como él decía: «Ve, pequeño libro, y busca tu mundo».

JAVIER GAY LORENTE

ENLLAÇOS ▾

-
FITXA
-
AUTOR
-
ARTICLES
-
COCOLINO
-
VIDEO

COM CONTAR-LI LA VIDA A UN NEN DEL VEÏNAT ?

L'any 2013 ha estat declarat per diverses institucions l'Any Estellés i al seu voltant han florit iniciatives de tota mena per a donar a conèixer i reivindicar l'obra i la figura del poeta de Burjassot, entre les quals hi ha *La vida contada a un nen del veïnat*, una antologia diferent amb la qual el seu editor pretén acostar als més menuts la poesia d'Estellés.

El poeta Vicent Andrés Estellés va nàixer a Burjassot l'any 1924 en una família de forners. Burjassot, a la comarca de l'Horta, era aleshores un poble de menestrals i llauradors amb una certa tradició republicana. Els primers anys del poeta coincidiren amb la dictadura de Miguel Primo de Rivera. Estellés viurà bona part de la seua vida immers en un sistema dictatorial, ja que des del 1939 fins al 1975 s'instaura a l'Estat una segona dictadura al capdavant de la qual estigué Francisco Franco.

A pesar d'aquestes dictadures –que entre moltes altres coses tingueren en comú

l'arraconament en el bagul polsós d'allò més ranci i folklòric, la llengua i la cultura dels valencians– Estellés aconseguí, d'una banda, deixar el forn i estudiar periodisme i, de l'altra, aprendre a escriure la llengua materna bastint-hi una obra poètica extensa i de gran qualitat, per la qual se l'ha considerat el millor poeta valencià del segle XX.

La vida contada a un nen del veïnat

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS / Autor
 JULI CAPILLA / Tria i introducció
 MIGUEL ÁNGEL DíEZ / Il·lustrador
 ANDANA EDITORIAL. ALGEMESÍ, 2012
 «VAGÓ DE VERSOS» / Col·lecció
 64 pàgines / 978-84- 839445-8-1 / 9,80 €

Estellés fou, abans d'escriptor, un lector voraç, gran coneixedor de l'obra dels nostres clàssics i en especial d'Ausiàs March, però també dels poetes del seu temps com ara el xilè Pablo Neruda.

La seua poesia és rica en adjectius i té sovint un to confessional. Fluïx aparentment com un riu cabalós que fa que el lector tinga la percepció que es troba davant d'un artefacte poètic emparentat amb la prosa, però s'equivoca, ja que l'autor sap molt bé el seu ofici i davall d'una senzillesa aparent són totes, o bona part, les normes que regixen la poesia.

Fer una antologia d'una obra tan extensa i rica és tota una gosadia. Fer-la pensant en un lector infantil, com ha fet Juli Capilla en *La vida contada a un nen del veïnat*, és un repte del qual ha eixit ben lliurat. Al seu favor Capilla tenia el seu bon ull crític, no debades ha estat durant anys crític literari en la premsa valenciana, però també tenia el seu ofici de docent i el més important: la seua passió per la poesia.

Juli Capilla ha seleccionat vint-i-sis poemes en els quals, sense excessiva dificultat, els infants poden descobrir els trets més característics de la poesia d'Estellés. La imatgeria poètica construïda amb i des de les referències al forn i a l'ofici de forner, la passió per la vida, la presència intangible de la mort, el gust per la bellesa en els petits detalls, en les coses més quotidianes i senzilles, la necessitat de Déu, la recerca de la llibertat i la felicitat,

la resistència individual davant d'una societat repressora, la resistència col·lectiva ja siga de caràcter cívic, polític, cultural o lingüístic davant del poder establert, l'amor al seu poble i al seu país. Tot això i molt més en vint-i-sis poemes il·lustrats per Miguel Ángel Díez per a l'ocasió, amb uns dibuixos de traços amables que transpiren tendresa i bonhomia.

Ara que tanquem l'Any Estellés, en el qual commemoràvem el vinté aniversari de la mort del poeta, *La vida contada a un nen del veïnat* és una lectura recomanable no sols per als més menuts, sinó també per als més grans, alguns dels quals hem oblidat que, a pesar dels núvols grisos que ens porta el mal

vent a les nostres vides, sempre hi ha hagut algú com Estellés capaç de refer-se'n i, des del silenci, escriure un cant a l'esperança.

MANEL ALONSO I CATALÀ

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

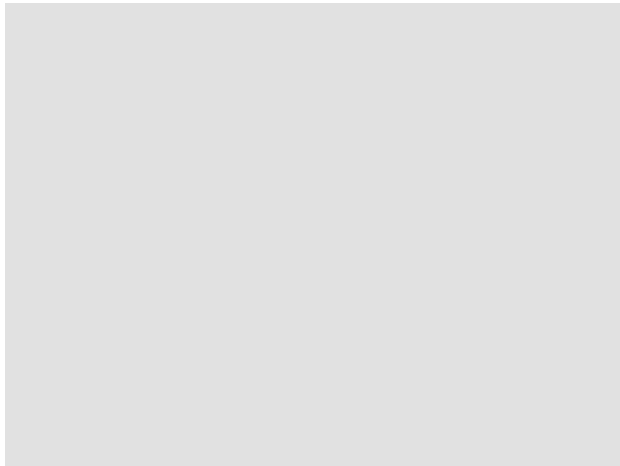
ANTÒLEG

IL·LUSTRADOR

TRÀILER

EL CABALLERO DE LA BLANCA LUNA, EL LLIBRE CONCEBUT COM OBRA D'ART

Sansón Carrasco és un personatge transcendental en el desenvolupament del *Quixot*. Amb la complicitat del barber i el capellà, intenta que el cavaller de la Trista Figura torne a casa. Vencerà al Quixot a Barcelona, sota el nom de cavaller de la Blanca Lluna l'obligarà a abandonar la cavalleria i a tornar al petit indret de la Manxa, el nom del qual Cervantes no vol recordar, on morirà malenconiosament.

En aquest cavaller victoriós es fixà Vicent Chambó quan el 2001 va decidir encetar la seua aventura personal dins de la indústria cultural valenciana. Una aventura, més quasi una quimera, que res tenia –ni té– a veure amb el pragmatisme de Sansón Carrasco. Veritablement, si alguna cosa Chambó ha pres dels personatges de Cervantes és la meravellosa bogeria d'Alonso Quijano, perquè aquesta editorial d'edicions bibliòfiles té molt de quixot, tant amb els planteja-

ments com amb els llibres que edita, totalment allunyats del concepte de llibre comú.

El Caballero de la Blanca Luna és un centre de producció i gestió del patrimoni cultural dedicat a generar recursos que connecten el públic amb l'art contemporani, la història i la literatura, mitjançant el desenvolupament de diferents projectes expositius i edició de llibres amb els quals s'intenta facilitar la compressió de

qualsevol manifestació artística, de manera que siga accessible a tot tipus de públic. Un projecte sostenible i multidisciplinari que va més enllà de la simple producció artística, ja que intenta ser un punt de trobada dels artistes emergents i radicants a la ciutat de València i formats a la Facultat de Belles Arts.

El seu origen com a editorial cal buscar-lo l'any 2004 amb motiu de la primera edició del *Quixot*, editada a la ciutat de València

en 1605 per Pedro Patricio Mey. En aquell moment, El Caballero de la Blanca Luna va plantejar dos projectes expositius –*La herencia de Cervantes* i *Cervantes, el arte sueña*– amb una edició d'aiguaforts, amb les quals es va voler donar visibilitat als impressors. Dos anys després, s'abordà un nou projecte –*1808-2008*– que revisava els afusellaments del 2 de maig i reflexionava sobre l'inici de l'època contemporània prenent Goya com a eix vertebrador. Aquest projecte incloïa

l'edició d'un catàleg sobre l'il·lustrat Tomás de Iriarte i les seues faules que permetera abordar un discurs centrat en la tradició oral i l'imaginari col·lectiu. Una idea que s'ha convertit en una filosofia per a Vicent Cham-bó. Finalment, el catàleg no es va fer i s'optà per una edició bibliòfila de les *Fábulas literarias*, però des d'una nova vessant editorial, amb uns plantejaments artístics actuals, en les quals el llibre estiguera concebut com una obra d'art en el seu conjunt. Un llibre tresor que el posara en valor per si mateix i emprara recursos sostenibles. El resultat fou un llibre editat per un sistema de mecenatge amb exemplars numerats, il·lustrat per María Balibrea i Xus Bueno, oposat als estereotips i a la producció fabril. Un llibre acurat fins als aspectes més superflus, imprès amb tipografia mòbil, que té les pàgines enriquides amb diverses tècniques d'estampació i una encuadernació cuidada. *Fábulas literarias* va rebre diversos premis, entre els quals hi ha el de llibre millor editat del 2008, llibres de Bibliofília, atorgat pel Ministeri de Cultura.

Des d'aquest moment l'edició bibliòfila passà a ser una de les tasques fonamentals per a El Caballero de la Blanca Luna, que quasi és el mateix que dir Vicent Cham-bó, perquè editor i editorial són un tot inseparable.

L'èxit del treball sobre Iriarte el va fer capbussar-se ràpidament en un nou projecte compromés amb la conservació de la

tradició oral i la rondallista universal, *Fábulas y cuentos del viejo Tíbet*. L'origen d'aquest llibre ens retreu al dia en què Chambó va trobar al *rastro* de la ciutat de València un llibre de contes tibetans publicat l'any 1940 per la mítica editorial Araluce, famosa per les seues col·leccions de rondalles. Va quedar tan fascinat per la saviesa d'aquelles narracions que no dubtà a convertir-lo en el llibre que cada nit llegia al llit a les seues filles. Les coincidències van fer que l'historiador de l'art Ramón Rodríguez Culebras, tristament desaparegut, organitzara a València un encontre de les diferents religions del món al qual assistiren monjos tibetans. A les sobretaulas, els monjos seguidors del Dalai Lama contaren rondalles de la seua tradició oral. Rodríguez Culebras les va recollir i les va passar a Chambó, que va comprovar les coincidències amb els contes del llibre d'Araluce. Aleshores, una hipòtesis li va vindre al cap: si el Tibet ha romàs aïllat durant mil·lennis, ben bé podria conservar una tradició oral representativa de la saviesa primigènica de la humanitat. Per a demostrar aquesta hipòtesis, Chambó va començar una recerca que va durar quatre anys: va recollir contes i faules, va buscar traductors de tibetà, va adaptar al castellà els contes sense trair-ne l'essència i va concebre un llibre per a bibliòfils sota les mateixes premisses de llibre tresor, de llibre objecte d'art, que les *Fábulas literarias*

d'Iriarte. Un llibre il·lustrat per Carlos Domingo, en el qual Chambó esdevenia un artista multidisciplinari capaç d'escriure el proemi, seleccionar els contes i, fins i tot, utilitzar una impremta d'abans de la

treballant en un nou projecte de llibre tresor sobre contes i faules de l'ètnia dels kikuyus, el poble tribal més nombrós de Kenya, amb el qual continuarà aprofundint en la tradició oral i en el compromís de conservar-la en

Segona Guerra Mundial per a allunyar-se de tot procés de fàbrica. *Fábulas y cuentos del viejo Tíbet* va aconseguir el Premi al llibre millor editat del Ministeri de Cultura 2013, llibres de Bibliofília; Premi al llibre millor editat 2012 de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana.

Seguint la mateixa línia editorial, El Caballero de la Blanca Luna es troba actualment

llibres tresor per a les generacions vinents. Un joc de matrioixques –tresor dins d'un altre tresor–, on el contingut no té sentit sense el continent i viceversa; l'obra d'un artista compromés amb la seua societat, que llança ponts entre l'art contemporani, la història i la literatura, alhora que fa reflexionar el lector-espectador. No debades, Sansón Carrasco ha esdevingut Quixot. «Vale».

LA BRUIXA MARUIXA,

PREMI AL LLIBRE MILLOR IL·LUSTRAT 2012

L'editorial Bromera guanya, amb aquest títol de la col·lecció «El bagul dels Monstres», el Premi al Llibre Millor Il·lustrat de l'any 2012. No és la primera vegada que l'editorial d'Alzira es fa amb un d'aquests guardons, que incentiven la producció de les empreses editorials valencianes i afavoreixen la difusió del llibre valencià.

El passat 20 de novembre, Dia del Llibre Valencià, es van lliurar els premis als llibres millor editats i a la tasca dels llibrers durant l'any 2012. L'editorial Bromera, com ja ha ocorregut en anteriors ocasions, es va fer amb el guardó al Llibre Millor Il·lustrat. Es tracta de *La bruixa Maruixa*, d'Enric Lluch, un conte d'una col·lecció de deu títols que reivindica els monstres del nostre imaginari col·lectiu, com ara l'home del sac, el zombi o la mòmia, entre d'altres. En aquest cas, l'obra guanyadora és una

versió ampliada de *La bruixa Maruixa*. És un àlbum de gran format, editat a tot color i il·lustrat per Óscar T. Pérez, il·lustrador i dissenyador gràfic, i autor de dibuixos de diversos llibres infantils.

Per a Josep Gregori, editor de Bromera, el procés d'edició té un significat especial quan es tracta de les imatges que han d'acompanyar un bon text: «Quan treballem amb les il·lustracions, podem acompanyar d'una manera més activa el procés creatiu. L'escriptura és autònoma, però en el cas dels dibuixos tot és molt participatiu. Fins i tot, col·labores en el disseny dels personatges, veus com avança el procés...» Com afirma Gregori, s'hi estableix una complicitat amb l'il·lustrador molt interessant que, fins i tot, i aquest és el cas de *La bruixa Maruixa*, pot arribar a noves formes de col·laboració. «Amb Óscar T. Pérez el treball va ser molt enriquidor. Mentre preparàvem el disseny, se'ns va ocórrer la idea de fer una anima-

ció amb els personatges del conte.» Aquesta xicoteta història es pot veure a <http://www.bromera.com/monstres>, l'espai on trobem jocs interactius i més informació sobre els títols de la col·lecció. A més, la col·lecció «El bagul dels Monstres» està també disponible com a aplicació per a l'iPad, amb un dels títols, *El zombi*, totalment gratuït. Es tracta d'una versió digital i interactiva de quatre dels títols de la col·lecció.

El llibre il·lustrat per a xiquets és una bona eina per a lluitar contra la crisi que pateix el sector editorial: «És evident que el consum ha baixat, que el llibre electrònic oferirà pos-

sibilitats fins ara impensables... Però el llibre imprès presenta característiques molt especials. El llibre il·lustrat encara més, perquè es tracta d'una mena d'àlbum que es presenta com un objecte de regal. Està fet perquè els xiquets en gaudisquen i és un pont de contacte entre adults i menuts», afegeix Jo-

---

«El llibre electrònic oferirà possibilitats fins ara impensables... Però el llibre imprès presenta característiques molt especials»

---

sep Gregori. Davant de la crisi que pateix el sector editorial, premis com aquest ajuden a donar més visibilitat a col·leccions com la que ens ofereix Bromera. «A més, per a combatre aquesta situació cal adoptar mesures innovadores que captin l'interès dels lectors. Nosaltres pensem que iniciatives com oferir la col·lecció "El bagul dels Monstres" en llibre interactiu per a l'iPad és una bona manera de fer-ho, tot i que, desgraciadament, la inversió que cal fer no es correspon amb els resultats econòmics que se n'obtenen», conclou Gregori. Premis com el que ha rebut *La bruixa Maruixa* són també necessaris per a donar suport al món editorial valencià.

SÒNIA MARTÍNEZ ICARDO

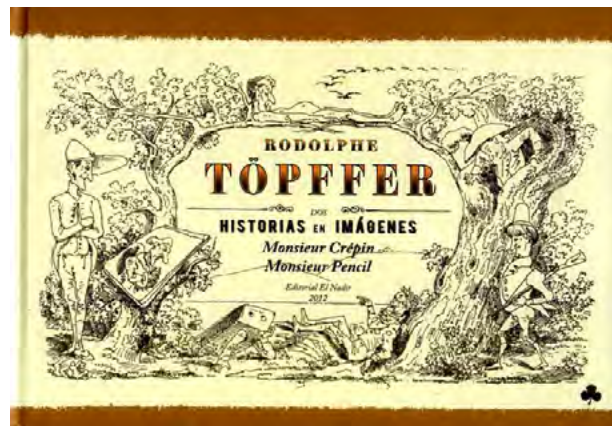

EL NADIR: DIEZ AÑOS DANDO VOZ A LAS OTRAS LITERATURAS

La editorial El Nadir nació con el propósito de traer a España obras clásicas y contemporáneas avaladas por la crítica pero desconocidas en nuestro país. Todo un caudal subterráneo de literatura a la espera de ser traducida: ciencia ficción francesa, superventas del género negro caídos en el olvido, narrativa centroeuropea y de Europa del Este. Esta labor exploradora, casi arqueológica, se ha visto recientemente reconocida por el premio al cómic mejor editado que otorga la Conselleria de Cultura. El galardón ha recaído en el álbum *Monsieur Crépin*. *Monsieur Pencil*, del pedagogo suizo Rodolph Töpffer (1799-1846), a quien se considera inventor de la historieta.

El Nadir nació hace diez años de la mano de cuatro escritores: Blas Parra, Carmen Botello, Elena Lambés y Jorge Beltrán. Posteriormente se ha sumado al equipo René Parra. Conscientes de la existencia

de innumerables obras clásicas que, por pertenecer a literaturas minoritarias, no tenían la oportunidad de llegar a nuestro país, decidieron dar el salto a la edición y crear un sello que diese cabida a estos libros.

A lo largo de una década han publicado casi cien títulos y han participado en ferias en México o Nueva York. Llegan a recibir cincuenta originales al mes. Se mantienen a la caza de joyas secretas desconocidas para el público: «Nos interesaba la literatura del siglo XIX y el periodo de entreguerras», explica Carmen Botello. Blas Parra añade: «Nos gustan los textos atrevidos, los autores malditos y también la combinación de texto e imagen».

En efecto, ahora que el libro ilustrado está en auge, hay que señalar que El Nadir lleva una década abogando por él. De hecho, la última apuesta de la editorial es la reedición de los padres de la historieta, como Chaum y Doré (que es más conocido por sus grabados) o el propio Töpffer, cuyos libros alcanzaron gran éxito en Europa y en Estados Unidos, y admiraron al mismísimo Goethe; y que, sin embargo, posteriormente cayeron en el olvido. «Töpffer no ha sido apenas reeditado en el siglo xx», explica Blas Parra. «Es conocido

en el ambiente universitario y entre gente especializada. No tiene un público mayoritario, aunque sí un núcleo fiel».

El Nadir cuenta con tres colecciones: Narrativas, De Paso y Noveles. La primera es la que más títulos reúne: desde cómic hasta literatura centroeuropea, vanguardias latinoamericanas, autores malditos o ensayo. La segunda recoge libros de viajes, ilustra-

dos y diarios, y la tercera se centra en la publicación de primeros libros de autores noveles.

«Nuestras ediciones han mejorado mucho desde que empezamos. Hace diez años éramos muy inexpertos», afirma Elena Lambiés. «Cada libro que sacamos implica un gran trabajo», añade Carmen Botello; «Nos gusta investigar. Nuestros textos van siempre anotados y con información que ayude al lector a situarse». «Pero sin caer en un excesivo academicismo», tercia Blas Parra. «No es ese nuestro objetivo».

El Nadir no va en busca del último *best seller*: «Nadie sabe qué libro va a convertirse en un superventas», explica Elena Lambiés. A lo que Carmen Botello añade: «Los libros que publicamos no están concebidos para ser un exitazo. Lo que nos importa es que hay miles de obras maravillosas esperando a ser rescatadas y publicadas. La cultura no puede estar al servicio del comercio».

JOSÉ MIGUEL VILAR-BOU

L'editorial d'Algemesí, Andana, està d'enhorabona. El seu llibre [La vida contada a un nen del veïnat](#), una antologia poètica de Vicent Andrés Estellés, ha esdevingut Premi al Llibre Infantil i Juvenil Millor Editat en 2012. I és que, tal com ens ha explicat el seu editor [Ricard Peris](#), «aquest llibre ha permés obrir un nou espai per a [la poesia d'Estellés dins de l'escola](#)».

ANDANA EDITORIAL, UNA «MUIXERANGA DE LLIBRES»

Tanmateix, aquest premi no és fruit de la casualitat, sinó del treball ben fet. Tal com apunta Peris en el seu [bloc personal](#), el món dels llibres viu des de fa anys una revolució; per això, «seguir aplicant la recepta de tota la vida ja no és suficient. Cal experimentar, provar noves formes de fer les coses, aprendre de les errades, mirar endavant, trobar aliats i cercar complicitats».

Andana naix en una crisi i d'una crisi i, amb tot, Ricard Peris argumenta que «de les cendres és des d'on s'aixequen els millors projectes. Vaig encetar el projecte en 2003, però tal vegada no tenia ni l'experiència, ni era el moment. El projecte es va aturar uns anys. Vaig seguir formant-me, treballant per a altres editorials, i aprenent allò que m'agradava i també sent conscient d'allò que no m'agradava. I després de deixar uns quants anys el projecte en guaret, l'any 2009 les circumstàncies m'empentaren a tornar a posar en marxa Andana Editorial, justament el moment en el qual començava la crisi actual. És un fet que ens obliga a treballar en un entorn complicat, però que al mateix temps ens exigeix que en cada nou projecte editorial ens juguem el futur de l'editorial. Alguns poden veure en aquest fet una amenaça, però jo hi veig una fortalesa, ja que això ens fa tenir cura de cada detall i dedicar molts esforços a fer arribar els nostres projectes als lectors».

«Andana Editorial naix sense un capital d'inversió al darrere, per això fem allò que ens agrada i que al mateix temps siga rendible i ens permeta seguir fent més llibres. Com a exemple, ["Musiqueries de Dani Miquel"](#), amb més de 6.000 llibres venuts».

Dues de les accepcions que apareixen en el diccionari sobre el terme andana ens ajuden a entendre i a definir l'esperit d'aquesta editorial. L'andana situada en una via de trànsit que et permet conèixer els passatgers i analitzar allò que els agrada, o l'andana que se situa en la part superior de la casa des d'on poder visualitzar ben bé el món que ens envolta. Així, segons Peris, «ens agrada escoltar els diferents agents del món editorial. És molt important parar l'orella i apropar-se a la gent i no tancar-se en una peixera a fer allò que penses que "salvarà" el món. De vegades, hem vist actituds molt elitistes en el món cultural que crec que no són positives per a ningú, i, per això, ens agrada tractar de tu a tu amb els creadors i amb els lectors. És fonamental que els creadors senten el llibre com seu, i això només es pot aconseguir

implicant-los en la creació. L'exemple més evident és el Verkami que vam dur endavant amb Paula Bonet i Amaia Crespo per a fer [Llegeix-me](#)». En Andana Editorial creuen en la filosofia de treball de la muixeranga: «hi ha una personeta que puja a dalt de tot de la torre i que dóna la cara, però sense els professionals que fan la base no es podria aixecar».

«Dissenyadors, correctors, comercials, il·lustradors, escriptors... tots tenen el seu paper en aquesta muixeranga de llibres»

Aquesta proximitat també es veu reflectida en l'ús de les noves tecnologies. D'aquesta manera, apropen les seues publicacions a les cases dels lectors, d'una manera directa, sense interlocutors. «És molt important acostar-se a ells i preguntar-los què els sembla el llibre, què els agrada, què no els agrada» i això ho aconseguen amb una [web](#) actualitzada, amb les promocions del [Facebook](#), amb la informació del [Twitter](#) i amb els vídeos promocionals de [Youtube](#).

ANDREA R. LLUCH
[@ANDREARLLUCH](#)

Andana Editorial:

C/ València, 56B
 46680 Algemesí (València)

Tel/Fax: 649 539 205 / 962 484 382

Correu electrònic:
andana@andana.net

[Web](#) – [Facebook](#) – [Twitter](#) – [Youtube](#)

Ricard Peris:

[Bloc personal](#) – [Twitter](#)

"Quan Irina va aparèixer en la seua vida, Néstor va descobrir que totes les persones felices s'assemblen. Però allò que encara no sabia era que cada persona infeliç ho és a la seua manera"

BIBLIOCAFÉ

AMOR POR EL TRABAJO BIEN HECHO O CUANDO *CASI* TODO LO QUE NECESITAS ES AMOR

La venta del libro se ha convertido en una transacción más. Sujeta a las inexorables leyes del mercado de la oferta y la demanda, su comercialización depende de multitud de factores, aunque la promoción y el posicionamiento en el punto de venta son esenciales a la hora de valorar su «éxito».

Y se venden libros. Crisis o no, a pesar de la caída en las ventas, se siguen vendiendo libros. Dejan beneficios. No todos, claro. Pero sí aquellos que se «seleccionan». Y si cabe alguna duda al respecto, sólo hay que contemplar los establecimientos cuya acti-

vidad nada tiene que ver con el sector librero que dedican espacio a la venta de libros: hipermercados donde los cartones de leche pueden alinearse con el último *best seller*; cadenas de supermercados que exponen literatura al lado de la línea de cajas, junto a los chicles y los caramelos de menta; super-

ficies dedicadas a la tecnología donde nadie es tonto –o intenta aparentar que no lo es– y hay libros entre ordenadores y móviles...

Y tenemos la literatura convertida en un producto de consumo, más o menos frecuente, equiparable a cualquier otro.

Y la gente suele comprar el que está en el punto de venta caliente, o rebusca un poco, tampoco demasiado, porque todo el mundo parece ir siempre con prisa. Además, nadie va a ir a susurrarte al oído las historias que te aguardan entre las páginas, tampoco tendrás ocasión de conocer al autor o autora y preguntarle por su obra y, desde luego, nadie te va a sugerir que te tomes un café mientras lo hojeas y escuchas música de fondo, «Beatles, si es posible, por favor». Si no hacen eso con las salchichas, ¿por qué habrían de hacerlo con los libros?

A fin de cuentas, lo que prima es la venta.

Aunque no todo el mundo piensa igual.

Afortunadamente.

El 11 de julio del 2010...

Un día después de que España ganara el mundial... abría sus puertas en Valencia el Bibliocafé. Un local que de la mano de José Luis Rodríguez-Núñez y María Fernández Medina, sus fundadores, suponía la crista-

lización de un sueño. El sueño que nació de los viajes emprendidos por José Luis y María Fernanda durante los que tuvieron ocasión de conocer locales, librerías, que seguían considerando el libro como algo más que un simple bien de consumo rápido.

Han sido tres años y medio de lucha y trabajo intenso; una labor lenta y minuciosa que ha desembocado en el reconocimiento que han recibido de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport al concederles el Premio a la Librería Innovadora en 2012.

Sin embargo, este reconocimiento no es el primero que recibe Bibliocafé. Antes que la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport y su premio –mucho más visible y mediático–, está el que recibe a diario de los que comenzamos por ser sus clientes y hemos acabado por convertirnos en amigos.

Escritores, ilustradores, fotógrafos, pintores, críticos... todos lectores, todos amantes de los espacios recogidos donde poder hojear un buen libro, tomar un buen café, charlar con el autor o autora del libro que te interesa y cuya presentación se celebra, cómo no, en el Bibliocafé. Y no sólo presentaciones, también talleres, charlas literarias, exposiciones, recitales en vivo...

Todos hemos hallado cobijo entre las paredes de un establecimiento que ha recogido la vieja y efectiva filosofía del librero antiguo y la ha adaptado a los tiempos que corren.

Bibliocafé es un espacio que combina librería y cafetería, la calidez, el fondo editorial y las numerosísimas actividades, además de contar con una escuela de escritura. Ofrecemos presentaciones de libros, talleres de escritura, tertulias literarias, recitales de poesía, clubes de lectura, liturgias literarias, exposiciones de pintura y fotografía, conciertos de músicas, piezas de microteatro... Perseguimos, sobre todo, el encuentro entre los libros y los seres humanos, entre escritores y lectores, entre lectores con sus afines.

Porque estamos hablando del lector apasionado, el que no se conforma con lo que chilla la cartelera que le anima a que no sea tonto y compre el último *best seller*, que si se lo están diciendo por algo será.

El lector que acude a Bibliocafé busca otras experiencias novedosas a la hora de comprar, leer, escribir o compartir sus libros. Hemos conseguido fidelizar a muchos de nuestros

«Debemos reinventarnos constantemente y pronto relanzaremos nuestra cafetería con nuevas ofertas y nos meteremos en la venta por internet.»

clientes y, afortunadamente, son cada vez más y la base de nuestra supervivencia. Les ofrecemos asesoramiento siempre que podemos, es lo que nos debe diferenciar de comprar un libro en un supermercado.

Y está la oferta, porque hasta aquí llega el eterno tira y afloja entre oferta y demanda, aunque los criterios sean mucho más polivalentes que los que rigen otros establecimientos.

Necesitamos de todo, desde libros de rotación o de moda, hasta libros *delicatessen* para lectores minoritarios.

¿Y qué lee José Luis? ¿Qué hace un goloso cuando monta una tienda de caramelos? Devorar, aunque menos de lo que quisiera.

Leo menos de lo que me gustaría, pero sobre todo literatura contemporánea. Siempre llevo varias lecturas a la vez. Ahora estoy leyendo *La ternura de los lobos*, de Stef Penney, para nuestro club de lectura; además de la segunda entrega de *Canción de hielo y fuego*, de Martin; *Venganza de sangre*, de Sebastián Roa, y una *Historia de la literatura*.

José Luis, nacido un 8 de diciembre, el día en el que mataron a John Lennon, es un fan devoto de los Beatles y eso no podían dejar de estar presentes en las estanterías de Bibliocafé las obras que tratan sobre el cuarteto de Liverpool. Pero no es la única muestra de su afición a la música.

Existe una oferta de música en vivo en Bibliocafé; cada año organizamos cinco o seis conciertos con diferentes grupos.

Pero el espíritu de innovación constante, mirar siempre hacia el futuro, se cristalizará muy pronto en novedades.

Debemos reinventarnos constantemente y pronto relanzaremos nuestra cafetería con nuevas ofertas y nos meteremos en la venta por internet.

Y cuando ya nos levantamos para dar por concluida nuestra charla, le pregunto a José

Luis cómo podría resumirse Bibliocafé en una frase. «Afecto y un buen rato rodeados de libros y buen café. ¿No os apetece un último café?»

Y sí, nos apetece. Verónica deja las cámaras; yo, la libreta y nos sentamos.

Aquí estamos. Acércate cuando quieras.

JOE ÁLAMO

<http://www.bibliocafe.es/>

EL ASILO DEL LIBRO, O EL BUEN JUICIO DEL LIBRERO

Recuerdo haber comprado en una de las librerías de lance de Valencia, hace algún tiempo y no sin cierto alborozo, uno de los ejemplares de unas supuestas *Obras completas* de Josep Pla en la Editorial Selecta. Jamás hasta entonces había tenido noticia de lo que luego supe que fue el primer intento por reunir la obra del escritor ampurdanés: el que fuera su director, Josep Maria Cruzet (del que Pla trazó su retrato en uno de sus *Homenots* más afortunados) acabó con su vida prematuramente, y con ella, con un proyecto editorial que recuperaba clásicos de las letras catalanas y publicaba a contemporáneos como el mismo Pla.

Puedo recordar igualmente el día que encontré en otra de ellas un libro de André

Gide – en realidad, una primera edición– que fue publicado primero en Nueva York, concretamente en la editorial Pantheon Books, y luego en París. Algo extraño. Como luego supe a través de la correspondencia entre ambos, su responsable, el judío Jacques Schiffrin, había puesto en pie Pantheon Books en la Gran Manzana tras venderle a Gaston Gallimard su sello, Éditions de La Pléiade / J. Schiffrin & Cie. (después rebautizado como Bibliothèque de La Pléiade y convertido en la más prestigiosa colección de clásicos en lengua francesa), y salir huyendo de la capital francesa debido a la ocupación nazi. Desde el primer momento de aquella terrible situación, Gide apoyó a su amigo editor dándole traducciones y originales para su publicación.

Como puede desprenderse, las librerías de lance juegan un papel importante en cualquier lector que se precie de serlo: a menudo, la curiosidad o el azar nos llevan hacia libros que, como en las historias referidas, no se encuentran disponibles habitualmente en ediciones contemporáneas. El relato de cualquier vicisitud relacionada con los autores más queridos lleva al lector a tejer un anecdotario interminable entorno a sus libros; lo empuja a ir más allá, a investigar, a buscar otros títulos o ejemplares de una determinada edición relacionados con el escritor o tema por el que siente especial predilección. ¿Y dónde, si no, se pueden encontrar esos libros raros, curiosos y, con la mayor de las frecuencias, descatalogados?

El Asilo del Libro es una de esas librerías anticuarias que alimentan el deseo de cualquier bibliófilo, punto de encuentro de no pocos de ellos. Fundada en 1980 por su propietario, Antonio Lorenzo, es hoy uno de los establecimientos de referencia en la ciudad. La decoración de trazos modernistas en su ubicación actual de la calle de San Fernando (muchos la recordamos cuando ocupaba un bajo de la calle Corregería; sus comienzos, sin embargo, tienen a otra calle del barrio del Mercat como testigo, la de Estameñería Vieja) y, sobre todo, su fondo de libros y grabados, la hacen especial.

Dicen quienes lo conocen que Antonio Lorenzo ya frecuentaba las librerías de lance de la calle de La Nau durante su época de

estudiante. Su afición y conocimiento vienen, pues, de lejos. Su dedicación al negocio durante estas últimas décadas lo han llevado a participar en multitud de ferias: nacionales (Sevilla, Madrid, Barcelona,

cuenta en la librería, apoyado sobre una de las columnas. Luego me tiende el catálogo de la próxima feria a la que acudirá (XVI Salón del Libro Antiguo de Madrid, palabras mayores) y hablamos de Internet, de

Pamplona y muchas otras) e internacionales (Tokio o San Francisco; también la de Lourmarin, ciudad francesa en cuyo cementerio está enterrado Albert Camus). Me lo

la proliferación del negocio en la Red. «Si pudiera, me la cargaría», dice no sin humor. Las facilidades del comercio electrónico le llevan a ser pesimista: «Se está perdiendo

el criterio, el buen juicio del librero». Es una situación que podría llevar al cierre de muchas librerías que, ante una competencia que se ahorra los costes de mantener un local abierto, no podrán mantener sus puertas abiertas mucho más tiempo.

de *Santa Teresa y otros ensayos*) o –siguiendo con otro exiliado– la que se nos antoja cuanto menos curiosa *Autobiografía de un novelista desconocido*, de Rafael Supervía (México, 1958). Libros bien seleccionados, ciertamente.

Memorias de la Real Academia de Ciencias de Francia o de la revolucionaria *Encyclopédie* de D'Alembert y Diderot, pero, insiste, los intereses de la mayor parte de los clientes en la actualidad van por otro lado.

El Premio a la Mejor Librería Tradicional que le concede este año la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport será, en cualquier caso, un aliciente para seguir adelante. Lorenzo, que fue durante ocho años presidente del Gremio de Libreros de Lance, confía en su «repercusión para que la gente sepa que quedan librerías como esta». Mientras, seguirá asistiendo a ferias –que en ocasiones organiza con otros colegas, como las que eventualmente llevan a cabo en Denia o Alzira– y dirigiendo el negocio con tanto tino como hasta ahora.

Establecimientos como El Asilo del Libro se nos antojan como islas en este mundo globalizado y plagado de franquicias en que vivimos. De modo que, una vez más, cabe insistir en la necesidad de que espacios como este sigan adelante con el apoyo de la comunidad lectora. ¿Dónde, si no, podemos encontrar aquellos otros libros que nos permitan seguir hurgando en la historia de la literatura (o del conocimiento en general) y sus protagonistas?

RAFAEL MARTÍNEZ

Librería El Asilo del Libro

Calle San Fernando, 14

46001 Valencia

Tel. 963 910 060

www.librosantiguosasilodelibro.com

Hojear cualquiera de sus últimos catálogos publicados equivale a redactar una carta imaginaria a los Reyes Magos: quiero este y este otro. Y aquel: una primera edición de un poemario de Alejandro Gaos impreso en la valenciana Tipografía Moderna de los por entonces jóvenes Vicente y Amparo Soler, un ejemplar de *Literatura española del siglo xx* de Pedro Salinas en su edición mexicana de 1941, un Américo Castro (el

Los gustos del lector son, sin embargo, muy diversos, y las tendencias van cambiando con el paso del tiempo. Lo confirma Antonio Lorenzo, que destaca la preponderancia estos días del libro de lectura y las obras más curiosas, en detrimento del libro antiguo, más caro, objeto a menudo de inversión o bibliofilia. Él mismo ha vendido primeras ediciones de la *Geografía general del Reino de Valencia*, de Carreras y Candi, de las

AMORS I DESENCISOS ADOLESCENTS

L'hivern posterior a la mort de la mare, una jove ha de refer el seu món fet miques per la desolació: és l'últim curs a l'institut i, enmig del buit existencial, la xica trobarà la companyia d'un xaval introvertit i solitari. Una novel·la de passions i desencants juvenils de l'autora italiana Paola Predicatori.

En el deixant de Federico Moccia —històries enganxoses d'amor adolescent amb una dosi reduïda de morbositat, ben mesurada i destil·lada—, però amb un embolcall més seriós i transcendent —la mort de la mare—, i amb un títol menys evident, Paola Predicatori (Senigallia, Itàlia, 1967) ha publicat una primera novel·la que bascula entre la desolació i l'estranyesa existencial d'Alessandra, una jove de dèset anys que ha perdut la mare després de dos anys de malaltia, i la relació de la xica amb Gabriele, un company de classe silencios i

estrany a qui tothom anomena Zero. De fet, l'obra s'estructura en capítols breus, narrats en primera persona per la protagonista, que alternen records de la vida familiar —l'àvia, les amigues d'Anna (la mare), l'absència absoluta del pare, el deteriorament pel càncer—, somnis i reflexions sobre l'enyorança, la solitud i la mort, amb escenes que transcorren a l'institut i el carrer, on Zero es fa més i més present. Món interior i exterior s'alternen, en certa manera, en aquestes pàgines, però sempre des del punt de vista dolgut i espantat de la xica.

Un hivern a Zerolàndia

PAOLA PREDICATORI / Autora

ANNA CASASSAS / Traductora

EDICIONS BROMERA. ALZIRA. 2013

«L'ECLÈCTICA» / Col·lecció

209 pàgines / 978-84-9026-039-5 / 15 €

Un hivern a Zerolàndia té un ritme lent, cadenciós, acord amb el buit i la tristesa que sent la protagonista. Amb tot, en ocasions es diria que s'abusa d'aquests fragments reflexius, s'allargassen potser innecessàriament i sobrecarreguen de sentimentalitat, sobretot en la segona meitat de l'obra, quan l'interés s'ha desplaçat, a poc a poc, cap a la relació d'Alessandra amb Gabriele, qui ha pres més força. Durant tota la novel·la, coneixem els personatges a través de la veu de la jove: la mare, l'àvia —ésser en part desaprofitat que promet més del que finalment en rebem—, les companyes de classe —frívoles i xafarderes—, alguns professors la personalitat dels quals apareix només esbossada, els pares marginals de Zero, i Giovanni, un altre estudiant atractiu però perillós. La narració, en general continguda i versemblant, trontolla quan la protagonista sofreix un intent de violació —el fet és tan greu que absorbeix, com un forat negre, tota l'atenció— i, sobretot, quan la xica no ho denuncia, suposadament perquè és la seua versió contra la de l'altre —però, segons la descripció de l'escena, ella tindria senyals evidents de violència per tot el cos.

El pes de l'acció recau en l'evolució del lligam entre Gabriele i Alessandra —Zero i Zeta— cada vegada més estret, entre l'amistat i l'enamorament, amb avanços i retrocessos necessaris per a mantindre certa

intriga. Amb l'Adriàtic de fons i amb un cel mercuric tacat de núvols negres, *Un hivern a Zerolàndia* és una història d'amors i rebel·lies adolescents que probablement seduirà el públic juvenil.

ARANTXA BEA

ENLLAÇOS

FITXA

AUTORA

VIDEO

SINOPSIS

La tercera novela de Luis Veres pone en pie un diálogo ficticio entre un hijo y su padre muerto con el fondo continuo de la ciudad de Valencia en tres momentos históricos distintos, desde el final de la guerra civil hasta el momento actual, pasando por la Valencia de los años sesenta.

La casa del fin del mundo es la tercera novela de Luis Veres Cortés (Valencia, 1968), filólogo y profesor universitario de larga trayectoria literaria y ensayística. En estas noventa y dos páginas de letra apretada en que la autobiografía y la creación literaria reclaman sus derechos por igual, un hijo habla a su padre muerto mediante un flujo de conciencia apenas pautado por la reflexión. En el curso de las primeras páginas el discurso del hijo viene a ser una diatriba contra las ilusiones vanas del padre, contra sus frustraciones y su fracaso final, en una campana de vacío

anclada en los años setenta del siglo xx. En el interior de esa campana que cubre la infancia del autor en la ciudad de Valencia se desenvuelve un monólogo casi infinito en tres momentos históricos distintos, con el fin de la guerra civil y el momento actual en los dos extremos, pero centrados, sobre todo, en la aparente calma del desarrollismo franquista.

En la corriente hipnótica que va atrayendo al lector en un espacio comprensivo donde ya no caben las mentiras alcanzan los sucesivos picos del

La casa del fin del mundo

LUIS VERES / Autor

EDITORIAL DENES. PAIPORTA, 2013

«CALABRIA» / Col·lecció

92 pàgines / 978-84-940936-1-6

flujo narrativo el fusilamiento de Vicente María Carceller, ejecutado en 1939 por las tropas de Franco al entrar en la ciudad de Valencia; el gris ideal de supervivencia entre los menestrales y pequeños burgueses de la ciudad; la prohibición de ir de la mano con la novia por la calle en un mar de interdictos pacatos que amargó la vida de una generación; los estrenos de las comedias española de posguerra (Carlos Llopis, Enrique Jardiel Poncela, Miguel Mihura, Alfonso Paso...) en el teatro Serrano que dirigió el abuelo Ernesto, y, sobre todo, el anhelo del padre por triunfar en Madrid como autor dramático. A partir de ese deseo que, sin saberlo, pretende justificar toda una vida de renunciadas, se suceden las noches en vela para acabar la obra, la gira teatral en la que todo sale al revés y el infame fracaso definitivo. El momento mágico en que el padre se convierte en el hijo preludia el desenlace de la novela. Es cuando el lector percibe, casi al final, que en realidad el autor está hablando de su propio fracaso visto por adelantado, y se repite así la historia del padre que se sentía llamado a la gloria sin atrever a decirlo en voz alta.

«Las últimas decepciones serán las primeras ilusiones», dijo alguien a modo gnómico antes de que *La casa del fin del mundo*, esta febril confesión narrativa que se lee de una sentada, lo desplegara a una sola voz.

MIGUEL CATALÁN

ENLLAÇOS ▾

FITXA

València, Hollywood, Iturbi

MANUEL MOLINS / Autor
 PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA.
 VALÈNCIA, 2012
 «FILOLOGIA I LITERATURA» / Col·lecció
 109 pàgines / 978-84-370-8873-0 / 10 €

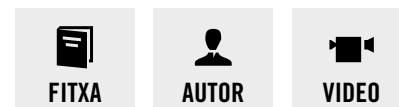
ENLLAÇOS ▾

Resurrección

SILVESTRE VILAPLANA / Autor
 TERESA BROSETA / Traductora
 «ESFERA», 37 / Col·lecció
 ALGAR EDITORIAL. ALZIRA. 2013
 187 pàgines / 978-84-9845-532-8 / 9,95 €

ENLLAÇOS ▾

A l'hivern del vell pianista

Manuel Molins recrea la figura del pianista Josep Iturbi a l'hivern de la seua vida. A la seua mansió de Beverly Hills, la vella glòria valenciana de les pel·lícules de Hollywood rep la visita d'un jove pianista i investigador del seu país, Joan Dolç i Prats. El diàleg establert entre ambdós personatges és el nervi d'una obra brillant i ben resolta, que ha merescut el premi de la Crítica dels Escriptors Valencians. La peça compta, a més, amb el protagonisme de Groucho Marx –a qui, molt probablement, Iturbi degué conèixer a Hollywood–, que fa de transició entre escenes.

S'hi escenifica, en tot cas, la doble cara del mite: el pianista virtuós i el *showman* astut, per un costat, i el pare i el marit tirànic, per un altre.

Amb aquestes contradiccions Manuel Molins ha bastit una obra la primera lectura pública de la qual va tindre lloc en els Dissabtes Literaris, de l'Agrupació Borriana de Cultura (Borriana), al maig del 2011.

VÍCTOR COTLLIURE

El precio de una sola vida

Resurrección es una novela con sabor esotérico. El misterio comienza en Nueva York, cuando el multimillonario William Fox pierde a su hija en un accidente y decide criogenizar su cuerpo. No acepta su fallecimiento. Como padre y magnate, su falta de fe en los imposibles le empuja a la búsqueda de una solución para devolverle la vida. Los hermanos Jonás y Bertrand destilan un enigma que nos acompañará hasta los compases finales de la novela. La trinidad se completa con el profesor y etnólogo John Pearson, quien junto con Isabella Verona, psicóloga, será arrastrado a una investigación sobre un fenómeno donde creer es vital. La resurrección y su paradoja histórica: ¿realidad o mito?

John e Isabella forman un dúo como Mulder y Scully de *Expediente X*. Se complementan y oponen. El primero se muestra escéptico, mientras que la segunda apuesta por una posibilidad inspirada en diversos precedentes repetidos en el tiempo: pasajes bíblicos, santeros...

En medio de todo ello, destacan pasajes de singular belleza que, por momentos, nos llevan de la pluma de Silvestre Vilaplana a un mundo místico. *Resurrección* es su nueva novela, una obra para todos los públicos por personajes, ambientación y brevedad.

SERGIO R. ALARTE

Mujeres en la historia del teatro japonés: de Amaterasu a Minako Seki

FERNANDO CID LUCAS / Autor

UNIVERSITAT JAUME I. CASTELLÓ DE LA PLANA. 2012

«SENDES» / Col·lecció

203 pàgines / 978-84-8021-857-3 / 15 €

ENLLAÇOS

FITXA

VIDEO

La dansa d'Ame-no-Uzume

La popularització d'allò japonés ha fet que d'uns anys ençà es publiquen un seguit d'obres que pretenen donar a conèixer aspectes de la cultura del Japó, més enllà de la cultura *manga*. Este és el cas de *Mujeres en la historia del teatro japonés: de Amaterasu a Minako Seki*, de Fernando Cid Lucas, autor d'altres treballs sobre teatre japonés i editor de *¿Qué es Japón?: Introducción a la cultura japonesa*, en el qual tornava a atendre els apartats dedicats al teatre japonés.

El llibre en qüestió fa un repàs cronològic dels gèneres dramàtics japonesos des de la posició que adopta la dona, com a creadora, intèrpret o personatge en estes representacions. Així, en un país en el qual la divinitat principal del seu panteó és femenina, i una altra deessa és la creadora del teatre, contrasta molt la marginació de les dones (a excepció del teatre religiós interpretat per les miko, les sacerdotesses del xintoisme) en els gèneres clàssics japonesos

com el Nō, el Kabuki –inventat per una dona– o els titelles *Bunraku*; marginació que es dona fins a dates molt recents, fins a l'occidentalització i la introducció de les formes teatrals europees a finals del segle XIX, en les quals la dona japonesa tingué un paper molt destacat en tots els nivells.

El llibre acaba constituint el reflex d'una història, la de les dones, de l'evolució que han patit dintre de la societat japonesa i de com, prohibicions a banda, creen espais de resistència. Un tema molt interessant que, com el mateix autor reconeix, comença a ser investigat cada vegada més al Japó.

VÍCTOR MARTÍNEZ

Por un cine patrio. Cultura cinematográfica y nacionalismo español (1926-1936)

MARTA GARCÍA CARRIÓN / Autor
 PUBLICACIONES DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA (PUV). VALÈNCIA, 2013
 343 pàgines / 978-84-37090-55-9 / 23,50 €

ENLLAÇOS ▾

es lectura para pasar el tiempo. Trabajo de rata de biblioteca. Tesis editada para ser libro. Un registro más arriesgado en escritura y cierto flirteo con los imaginarios contemporáneos habría hecho muy gozosa su lectura. Entonces, claro, hablaríamos de otro libro y de un lector curioso, no académico, que necesita de un historiador de lo inmediato.

TERESA VILLARROYA BRONCHAL

Entre bandoleros y perros

Por un cine patrio es un libro sobre el medio cinematográfico y los imaginarios nacionales. Riguroso y ordenador de todo el material que su autora cosechó para sustentar su tesis, el libro centra su atención en la llamada tercera máquina cinematográfica, o sea, la esfera del escritor cinematográfico. La autora define el ámbito desde el que escribe como el de cultura cinematográfica y desde aquí recoge escritos de detractores y defensores del cine desde su desembarco en la península en el año 1896 –llegada del cinematógrafo– hasta el fin de la Segunda República. Invento ambulante primero –sustenta además la condición de democrático–, es también industria, arte, droga, palanca política y arma lingüística. Se llega a alertar y se dice «dejar descansar a toreros y bandidos», tanto en la producción nacional como en la de fuera. Pero también hay mito e imaginario patrio en *Un perro andaluz* o en la España goyesca. Buen trabajo. Sin embargo, no

